

Wij weten allemaal uit eigen ervaring dat de dood vele gezichten heeft. Dood is dood, maar het maakt verschil of dat gebeurt door een ongeluk, een aanslag of een lang ziekbed. Is het een baby, een kind, een jong volwassene of iemand die oud en der dagen zat afscheid neemt van het leven. En wat te denken van al die vormen van dood, waarbij mensen nog in leven zijn? Is dood immers niet veel meer dan alleen het sterven van een biologisch lichaam? Wat als het leven niet meer smaakt, geen enkele geur en kleur meer heeft? Hoeveel doden dragen wij in ons mee aan al die te vroeg gestorven dromen en verlangens, aan nooit ingeloste beloftes of nooit vervulde levens.

Maar als de dood zoveel gezichten heeft, hoe staat het dan met de verrijzenis, die wij dezer dagen met zoveel alleluia's vieren? Kent ook die verrijzenis niet tal van gezichten? En als wij spreken over de opstanding van Jezus, over welke verrijzenis hebben wij het dan? Uit welk graf wordt hier opgestaan? En nog belangrijker, wie staat hier op? Jezus of de leerlingen, of is er sprake van een ommekeer in het leven van beiden? Staan misschien beiden op, elk op hun eigen wijze nu de dood zo brutaal in beider bestaan is binnengedrongen?

Het paasevangelie dat wij zojuist gehoord hebben, heeft ons misschien meer te vertellen over dood en leven dan we bij eerste lezing vermoedden.

Het gaat over opstanding, wis en waarachtig, maar het is geen verhaal van enkel alleluia's en vrolijke paasklanken. Integendeel zou ik zeggen. De opstanding moet er opboksen tegen een wereld van ongelof en angst, tegen een groep leerlingen die in een leegte terecht gekomen zijn die de geur en kleur heeft van een donker gat, van een graf, zwart als de nacht.

Ze hebben zich verschanst achter dichte deuren, uit vrees dat hun leven niet meer veilig is. Wat Jezus overkomen is, wie weet staat dat ook hun te wachten. Hun leven is op zijn kop gezet door de arrestatie en de dood van hun meester. Zo ga je nog samen door de straten van de stad en wordt er met palmtakken gezwaaid en hosanna geroepen en kort er op wordt er geroepen: kruisig hem. Het kan in een oogwenk verkeren, nu evengoed als toen. De dood heeft vele gezichten en komt soms als een dief in de nacht. Zaten ze gisteren nog samen aan tafel met hun meester, vandaag zijn al hun dromen en verwachtingen de bodem ingeslagen en zitten ze opgesloten in hun eigen angst, maar ook in hun eigen falen en mislukken. Want hadden ze Jezus niet allemaal in de steek gelaten toen het er op aankwam?

In dat duister begint het paasverhaal en misschien moeten we daar niet te snel overheen lezen en al te vlug alleluia's aanheffen. Het was voor de leerlingen aardedonker op die paasmorgen en geen haar op hun hoofd die gedacht had aan verrijzenis, verrijzenis van Jezus en verrijzenis van hen zelf, want de dood van de een bracht de dood van de ander met zich mee. Alles verloren, geen morgen die gloort.

Pasen, opstanding, broeders en zusters, dat begint niet met opgewekte en gelovige leerlingen, nee, het begint in de nacht waar wij niet meer weten waar te gaan of het te zoeken. Opgesloten, achter slot en grendel. En wij hebben de sleutel niet om de deur te openen.

Pasen begint in die nacht, waar wij machteloos gevangen zitten in onszelf, opgesloten achter muren, niet bij machte uit te breken uit een bestaan dat door de dood wordt vastgehouden, in de greep van eenzaamheid, van mislukking en stuk geslagen dromen.

Uit die nacht worden de leerlingen, worden wij bevrijd door hem die al het onze heeft gedeeld, die van Godswege met ons de nacht van het leven heeft gedeeld. Hij is afgedaald tot in het duistere graf, omdat hij ons liefheeft en ons niet prijsgeeft aan de muil van de dood. Want voor het leven zijn wij geschapen en voor het leven heeft hij gestreden en zich gegeven.

Hem zijn de sleutels van de dood en het dodenrijk gegeven, zo hoorden wij de apostel zeggen in het boek van de openbaring.

En zo zien we hem vandaag binnenkomen, achter gesloten deuren. En waar de dood met al zijn gezichten ons de hoop ontnemt op nieuw leven, daar heeft hij niet alleen een woord van vrede, dat ons ontslaat van al ons falen en mislukken, van onze ontrouw in zijn uur van benauwenis, maar hij vertrouwt ons ook een zending toe. Die hebben we niet verdiend, integendeel. Wij zouden haar niet geven aan iemand die je zo in de steek gelaten heeft, maar hij doet wat in geen mensenhart is opgekomen. Hij vergeeft zoals God zelf vergeeft, die ons geschapen heeft voor een leven in paaslicht, voor een bestaan waar wij elke dag opnieuw met elkaar beginnen als kinderen van het licht.

Daar op die paasmorgen, waar de leerlingen achter gesloten deuren zitten, angstig en verstijfd, daar blaast hij de Geest over hen uit als op die eerste morgen toen alles werd gekleed in het Licht van Gods scheppende liefde.

Hij blies over hen, opdat ze zouden worden herschapen. Bevrijd van de oude adam en bekleed met de mantel van Gods licht, dat wij zouden leven als bevrijde en verlost mensen, die weten te geven en te vergeven, opdat het aanschijn der aarde zal worden vernieuwd en niemand opgesloten blijft achter de poorten des doods.

Als je het niet hebt meegemaakt, als het je niet is overkomen, zul je misschien niet geloven. Thomas was er niet bij en het leek hem te mooi om waar te zijn. Hoe zou je vergeven kunnen worden door iemand die de wondeteken van mijn verraad nog in zijn lichaam draagt. Is er een nieuw begin mogelijk wanneer de dood zich zo diep in ons leven heeft genesteld? Thomas wordt een stille week gegund. Wij krijgen de tijd om dat woord van vrede, van vergeving en nieuw leven te laten binnenkomen, te laten groeien, om waarlijk paasmensen te worden. Zo moge het zijn. Amen, alleluia.